

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžo/79/2015
Identifikačné číslo spisu: 8013201102
Dátum vydania rozhodnutia: 14.12.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:8013201102.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a sudcov JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Soni Langovej v právnej veci navrhovateľa B. S., bytom E., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, kancelária Prešov, so sídlom Slovenská 40, Prešov, v konaní o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia Centra právnej pomoci, kancelária Prešov, sp. zn. 2N 7748/13, ev. č. 48133/13 zo dňa 17.10.2013, o odvolaní odporcu proti rozhodnutiu Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sp/38/2014-45 zo dňa 28.11.2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sp/38/2014-45 zo dňa 28.11.2014 m e n í t a k , ž e ž a l o b u z a m i e t a .
Žalobcovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach podľa § 250j ods. 2 pís. b/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporcu (žalovaného) sp. zn. 2N 7748/13, ev. č. 48133/13 zo dňa 17.10.2013 a vec vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že v administratívnom spise žalovaného s a n a c h á d z a p o t v r d e n i e s p o l o c n o s t i H O P O S , s . r . o . , s o s í d l o m K u k u č í n o v a 7 , K o š i c e o v ý š k e p r í j m u m a n ž e l k y ž a l o b c u B . S . , z k t o r é h o j e p r e u k á z a n é , ž e č i s t á p r i e m e r n á m e s a č n á m z d a z a o b d o b i e j a n u á r 2 0 1 3 a ť a u g u s t 2 0 1 3 j e 3 1 9 , 8 3 e u r a t a k t i e ť č i s t ý p r i e m e r n ý m e s a č n ý p r í j e m z a o b d o b i e j a n u á r 2 0 1 3 a ť a u g u s t 2 0 1 3 j e 3 1 9 , 8 3 e u r .

Z vyhodnotenia príjmovej a majetkovej situácie žiadateľa zo dňa 02.10.2013, ktoré sa taktiež nachádza v administratívnom spise, vyplýva, že na preukázanie príjmovej situácie žalobcu za posudzované obdobie marec 2013 až september 2013 bol posudzovaný invalidný dôchodok navrhovateľa v sume 189,30 eur a príjem spoločne posudzovanej osoby (manželky) za obdobie marec 2013 až september 2013, pričom pri posudzovanom období mesiaca september 2013 bol príjem manželky, ako spoločne posudzovanej osoby, vykázaný v sume 314,62 eur. Krajský súd zistil, že žalovaný pri posudzovaní tohto príjmu vychádzal z potvrdenia zamestnávateľa manželky navrhovateľa HOPOS, s.r.o., zo dňa 12.09.2013.

Keďže potvrdenie o výške príjmu manželky žalobcu vystaveného spoločnosťou HOPOS, s.r.o., Košice, je za obdobie január 2013 až august 2013, a teda nie za mesiac september 2013, ako to vykazuje žalovaný vo vyhodnotení príjmovej a majetkovej situácie žalobcu, krajský súd dospel k záveru, že takéto vyhodnotenie príjmovej a majetkovej situácie žalobcu nezodpovedá potvrdeniu o výške príjmu jeho manželky vystaveného jej zamestnávateľom HOPOS, s.r.o., Košice. V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že aj z potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti manželky žalobcu, ako aj z rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Košice vyplýva, že manželka žalobcu v mesiaci september 2013 bola práceneschopná, v dôsledku čoho nepoberala mzdu, ale nemocenské.

Keďže z ustanovenia § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z. z. vyplýva, že príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pričom žiadosť žalobcu bola doručená odporcovi dňa 17. septembra 2013, z vyššie uvedeného je zrejmé, že žalovaný vyhodnotil príjem, resp. vyhodnotil príjmovú a majetkovú situáciu žalobcu a spoločne posudzovanej osoby (manželky) za mesiac september 2013 v rozpore s obsahom spisu. Z uvedených dôvodov krajský súd prv zmysle ustanovenia zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie. Namietal procesné vady súdu prvého stupňa. Žalovaný sa domnieva, že súd prvého stupňa rozhodol nad rámec žaloby navrhovateľa a zrušil celé rozhodnutie odporcu v rozpore so zákonom napriek tomu, že navrhovateľ sa domáhal iba preskúmania rozhodnutia odporcu 2N 7748/13, ev. č. 48133/13 zo dňa 17.10.2013 vo výroku o finančnej spoluúčasti. Navrhovateľ nenapadol výrok rozhodnutia odporcu o priznaní nároku na právnu pomoc a ani výrok o určení advokáta na jeho zastupovanie. Zrušenie celého rozhodnutia odporcu súdom totiž vyžaduje podľa § 247 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku naplnenie podmienky využitia všetkých dostupných riadnych opravných prostriedkov navrhovateľa, a podľa právneho stavu účinného do 31.12.2013 bolo podľa zákona č. 327/2005 Z. z. prípustné odvolanie voči výroku o priznaní nároku na právnu pomoc, ako aj voči výroku o forme poskytovanej právnej pomoci (určenie advokáta, určenie právnik Centra právnej pomoci, určenie právnik Centra právnej pomoci na poskytovanie právneho poradenstva (bez zastupovania pred súdom) a pod.). Navrhovateľ však žiadny riadny opravný prostriedok voči vyššie spomínaným výrokom nepodal a preto zrušenie rozhodnutia žalovaného ako celku nie je namieste.

Žalovaný ďalej namietal, že pri vyhodnotení administratívneho spisu súdom prvého stupňa došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu dôkazov o príjme manželky navrhovateľa ako spoločne posudzovanej osoby. Žalovaný ako správny orgán, postupujúc v zmysle platných právnych predpisov, najmä § 129 ods. 1 Zákonníka práce, zisťuje v prípade manželky žalobcu ako spoločne posudzovanej osoby v pracovnoprávnom vzťahu tak, že zobral do úvahy vždy reálne vyplatený príjem z pracovnoprávneho vzťahu v tom ktorom mesiaci posudzovaného obdobia, z dôvodu, že mzda za vykonanú prácu je splatná až nasledujúci mesiac, t.j. ak sú v posudzovanom období mesiace marec až august (v ktorých odporca prihlíada na príjem) a mesiac september ako mesiac podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, potom v prípade príjmu z pracovnoprávneho vzťahu dôjde k výplate mzdy zarobenej manželkou navrhovateľa vo februári 2013 až v mesiaci marec 2013, atď. Opačný postup žalovaného by totiž viedol k tomu, že by posudzoval len „nárokovateľný“ a nie reálne vyplatený príjem žiadateľov a spoločne posudzovaných osôb. Pričom iba reálne vyplatená suma mzdy (resp. inej odmeny/iného príjmu) môže byť predpokladom pre posúdenie materiálnej núdze žiadateľa a jeho neschopnosti využívať právne služby tak ako to predpokladá § 4 ods. 1 písm. i) zákona č. 327/2005 Z. z., práve z uvedeného dôvodu nemohol žalovaný posúdiť ani nemocenské, ktoré manželke žalobcu náležalo až od právoplatnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Košice, č. 200-034564-CA02/2013 z 15.10.2013. Pre odporcu nemohol byť totiž rozhodný príjem manželky navrhovateľa z nemocenského, ktorý bol vyplatený Sociálnou poisťovňou až po posudzovanom období. Na základe uvedeného je žalovaný toho názoru, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil skutkový stav vo vzťahu vyhodnoteniu materiálnej núdze navrhovateľa a nesprávne aplikoval príslušné právne predpisy a dospel k nesprávnemu záveru o postupe odporcu pri vyhodnotení materiálnej núdze žalobcu.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa stotožňuje s napadnutým rozhodnutím

krajského súdu a žiada, aby mu bol pridelený právny zástupca v konaní o neplatnosť závetu č. 8C/251/2010-114 na náklady štátu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní postupoval v zmysle ust. § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. (Správny súdny poriadok), účinného od 01.07.2016, podľa ktorého sa odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona dokončia podľa doterajších predpisov, t. j. podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250a ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnené najmenej 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk <., rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Z obsahu predloženého administratívneho spisu najvyšší súd zistil, že žalobca podal dňa 19.11.2013 u žalovaného opravný prostriedok iba proti výroku o finančnej spoluúčasti vo výške 40 €, ktorú bol žalobca povinný uhradiť do 15 dní od doručenia rozhodnutia k rukám advokáta. Najvyšší súd konštatuje, že výrok napadnutého rozhodnutia o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci žalobcovi a výrok o určení advokáta neboli napadnuté opravným prostriedkom žalobcu, a preto nadobudli právoplatnosť. Najvyšší súd sa preto zaoberal iba predmetom konania, ktorým bol výrok o finančnej účasti vo výške 40 €. V poučení o opravných prostriedkoch v závere napadnutého rozhodnutia je správne uvedené, „...že proti výroku o finančnej účasti nie je podľa § 6a ods. 3 zákona č. 327/2005 Z.z. prípustný opravný prostriedok. Je však možné ho preskúmať súdom podľa § 247 a nasl. zákona č. 99/1963Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov“.

Z uvedeného vyplýva, že napadnutý výrok podlieha právnemu režimu žaloby podľa II. hlavy V časti O.s.p. a preskúmava sa ako právoplatné rozhodnutie. Z tohto dôvodu najvyšší súd v rozhodnutí zmenil označenie účastníkov na žalobca a žalovaný.

Opravný prostriedok žalobcu proti napadnutému rozhodnutiu bol žalovaným predložený dňa 11.12.2013. Keďže napadnuté rozhodnutie je zo dňa 17.10.2013, je preukázané, že konanie na správnom súde bolo začaté v 2 mesačnej lehote na podanie žaloby a boli splnené procesné podmienky na preskúmanie veci v právnom režime žaloby.

Najvyšší súd prejednal vec v senáte, oboznámil sa s obsahom administratívneho spisu. Zistil, že procesné vady súdu prvého stupňa sú odstrániteľné senátom najvyššieho súdu, ktorý prejednal vec v napadnutom rozsahu v režime žaloby a dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je vecne správne, keďže vychádza z reálneho, disponibilného príjmu žalobcu v rozhodnom období september 2013, ktorým mohol žalobca disponovať.

Podľa § 129 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v platnom znení mzda je splatná pozadu za mesačné obdobie, a to najneskôr do konca nasledujúceho kalendárneho mesiaca, ak sa v kolektívnej zmluve alebo v pracovnej zmluve nedohodlo inak.

Podľa § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z. z. príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

V zmysle uvedeného ustanovenia sa zisťuje reálny, disponibilný príjem žiadateľa v mesiacoch tvoriacich rozhodné obdobie. Stanovisko a výklad žalovaného zodpovedá vecne správnej aplikácii zákona. Je úplné a komplexné a najvyšší súd môže iba poukázať na jeho správnosť. Žalovaný ako správny orgán, postupujúc v zmysle platných právnych predpisov, najmä § 129 ods. 1 Zákonníka práce, zisťuje v

prípade manželky žalobcu ako spoločne posudzovanej osoby v pracovnoprávnom vzťahu tak, že zobral do úvahy vždy reálne vyplatený príjem z pracovnoprávneho vzťahu v tom ktorom mesiaci posudzovaného obdobia, z dôvodu, že mzda za vykonanú prácu je splatná až nasledujúci mesiac, t.j. ak sú v posudzovanom období mesiace marec až august (v ktorých odporca prihliada na príjem) a mesiac september ako mesiac podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. potom v prípade príjmu z pracovnoprávneho vzťahu dôjde k výplate mzdy zarobenej manželkou navrhovateľa vo februári 2013 až v mesiaci marec 2013, atď. Opačný postup žalovaného by totiž viedol k tomu, že by posudzoval len „nárokovateľný“ a nie reálne vyplatený príjem žiadateľov a spoločne posudzovaných osôb. Pričom iba reálne vyplatená suma mzdy (resp. inej odmeny/iného príjmu) môže byť predpokladom pre posúdenie materiálnej núdze žiadateľa a jeho neschopnosti využívať právne služby tak ako to predpokladá § 4 ods. 1 písm. i) zákona č. 327/2005 Z. z., práve z uvedeného dôvodu nemohol žalovaný posúdiť ani nemocenské, ktoré manželke žalobcu náležalo až od právoplatnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Košice, č. 200-034564-CA02/2013 z 15.10.2013. Pre odporcu nemohol byť totiž rozhodný príjem manželky navrhovateľa z nemocenského, ktorý bol vyplatený Sociálnou poisťovňou až po posudzovanom období.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý nemal úspech v odvolacom konaní ich náhradu nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.